

af Skiftesager skulde forhandle med Embedsmanden eller hans Fuldmægtig, meget ofte være nødte til at gøre længere Rejser end nu. De store Dommerkredse medføre selvfølgelig fra mange Steder i Jurisdiktionen en længere Afstand til det Sted, hvor Rettens Sæde er, end nu. Man vil paalægge Befolkningen en meget betydelig Byrde, som kan undgaas, naar man følger det i Lovforslaget opstillede System med Henlæggelse til Øvrighedspersonerne af alle de nævnte Forretninger. Deraf vil igen følge, at man vil kunne blive staaende ved væsentlig mindre Øvrighedskredse, medens man ved at følge det ærede Medlem (P. G. C. Jensen) uden nogen som helst Grund ud over den, at man vil opretholde de gamle Teorier, vil skade vistnok Halvdelen af Købstæderne ret betydeligt. Naar Folk søge til Købstæderne i Anledning af Forretninger paa Herredskontoret, fører det utvivlsomt Næring med sig for Købstæderne paa mange forskellige Maader. Dette vil nu det ærede 4de Medlem for 2den Kreds med et Slag tage bort fra vel Halvdelen af Landets Købstæder. Jeg føler mig saa forvisset om, at det ærede Medlem ikke nærer noget Ønske om at skade en stor Del af Købstæderne, at jeg er tilbøjelig til at tro, at han kun ikke rigtig har tænkt over, hvad Følgerne kunne blive af den Tanke, han henkastede. Jeg tror ikke, at Forholdene her i Landet ere saaledes, at man uden nogen tvingende Nødvendighed skulde gaa den Vej.

Et andet Spørgsmaal, som har været rejst under disse Forhandlinger, navnlig af det ærede 1ste Medlem for 1ste Kreds (Nellemann) er Spørgsmaalet om Edsaflæggelsen. Her er jeg i det heldige Tilfælde at være betydelig mere enig med det ærede Medlem, end jeg var angaaende det nylig omhandlede Spørgsmaal. Jeg har ligesom han den Opfattelse, at Edsaflæggelsen før Vidneforklaringen er den bedste og rigtigste og den Vej, ad hvilken man undgaar saa mange falske Eder, som overhovedet kan undgaas. Det er ogsaa det System, der følges i England, hvor Menedssager, saa vidt mig bekendt, ere meget sjældne. Jeg havde jo ogsaa i det andet Ting stillet en Række Ændringsforslag i den Henseende. Men det lykkedes mig ikke at trænge igennem med dem. Det viste sig, at et meget stort Flertal af mange forskellige Grunde foretrak at blive staaende ved det, som den sidste Kommission havde foreslaaet, nemlig Edsaflæggelse efter Forklaringen. Jeg har for mit Vedkommende ment, at det over for et

saa stærkt Ønske vilde være rigtigt at resignere, da Forholdet ubestrideligt er det, at det, som Folketinget har sluttet sig til, er det for de senere Generationer tilvante og dagligdags og det nu bestaaende. Og jeg haaber, at dette høje Ting for sit Vedkommende ogsaa paa dette Omraade vil betragte dette Spørgsmaal som et af dem, der ikke bør stilles paa Spidsen og ophøjes til at være et Stridsspørgsmaal mellem de to Ting. Jeg har for mit Vedkommende accepteret den Afgørelse, Folketinget med saa stort Flertal har taget, og jeg haaber, at det samme maa blive Tilfældet for dette høje Tings Vedkommende.

Jeg er i og for sig ogsaa enig med det ærede Medlem om, at Eden bør kræves af enhver, som er i Stand til at aflægge den, men jeg har dog ikke kunnet slutte mig til den Grænse, som Kommissionen har draget for Evnen til at aflægge Ed, og som gik ud paa, at man, saa snart en Mand blot erklærede, at han ikke havde nogen religiøs Tro, eller at Edsaflæggelsen stred mod hans religiøse Overbevisning, straks uden videre skulde tage hans Erklæring for fyldestgørende og lade ham slippe. Det har jeg ikke kunnet tro var rigtigt, fordi man ikke har noget som helst Middel til at forvise sig om, at denne Erklæring virkelig er Sandhed, og ikke netop er afgiven, fordi vedkommende har en Følelse af at have aflagt en Vidneforklaring, han ikke rigtig kan staa ved og derfor gerne vil slippe for at beedige. Det vil i saadanne Tilfælde være meget fristende at afgive denne lette og selvfølgelig ubeedigede Erklæring om, at han ikke har nogen religiøs Tro, eller at Eden strider imod hans religiøse Tro. Jeg har ment at maatte kræve nogen Garanti i saa Henseende, og Forholdet er da i § 778 i Lovforslaget blevet ordnet paa den Maade, at man kræver, at den paagældende Erklæring skal være afgiven et godt Stykke Tid forud, paa en Tid, da den paagældende ingen Grund havde til at vente, at han vilde blive indkaldt til at vidne i nogen Sag. Derigennem har jeg ment, at man sikrede sig mod, at Folk afgav Erklæringer blot for derigennem at kunne slippe udenom en urigtig Forklaring. Man har tillige ment, og jeg tror med Rette, at man ved at stille denne Fordring om Erklæringens Afgivelse et godt Stykke Tid forud naaede dertil, at gennemgaaende kun Erklæringen vilde blive afgiven af Personer, for hvem det virkelig var en stor og betydningsfuld Sag ikke at komme til at aflægge Ed. Det